

Octubre 2023

INFORME DE CONJUNTURA I SEGUIMENT DE LA SEQUERA

Secció d'Estudis Agraris. Alacant

ÍNDEX

1. RESUM	3
2. INDICADORS AGROMETEOROLÒGICS	5
2.1. Temperatures	5
2.2. Precipitacions	8
2.3. Reserva d'humitat del sòl	11
2.4. Índex de precipitació estandarditzat (índex de sequera)	11
2.5. Vent	12
3. SITUACIÓ DELS EMBASSAMENTS I RECURSOS CIRCULANTS	13
3.1. Xúquer	13
3.2. Segura	15
3.3. Transvasament Tajo-Segura	16
4. DANYS PUNTUALS I SEQUERA EN CULTIUS	16
5. ESTAT DELS CULTIUS	17
5.1. Cereals de gra	17
5.2. Tubèrculs	18
5.3. Industrials	19
5.4. Farratgeres	20
5.5. Hortícoles	20
5.6. Cítrics	31
5.7. Fruiters de fruit carnós	34
5.8. Fruiters de fruita seca: ametler	39
5.9. Vinya	40
5.10. Olivar	43
5.11. Garrofera	44
6. Annexos	45
6.1. Índex de mapes	45
6.2. Índex de gràfics	45
6.3. Índex de quadres	45
6.4. Índex d'imatges	45
6.5. Fonts	46

1. RESUM

El mes d'octubre va ser el segon octubre més càlid des d'almenys 1950, segons AEMET. Amb una **temperatura** mitjana de 20,07 °C, es va superar en 1,51 °C la mitjana de la sèrie històrica recollida des de 2006 (Xarxa SIAR de l'IVIA).

La precipitació mitjana va ser de 3,97 l/m², inferior un 91 % a la de la mitjana històrica, i el 80 % es va concentrar en **escasses pluges** entre els dies 19 i 23.

En **cereals d'estiu**, al Baix Segura la recol·lecció de les últimes parcel·les de dacsa va finalitzar, i al Baix Vinalopó la collita quedava pendent per al mes de novembre. Respecte del **cereal d'hivern**, es va iniciar la sembra de les primeres parcel·les al Baix Vinalopó i a la Marina Baixa, mentre que a l'Alt Vinalopó prossegueixen les labors de preparació del terreny.

Quant als **tubèrculs**, va continuar la recol·lecció de moniato al Baix Segura i al Baix Vinalopó, mentre que les plantacions de creïlla de verdet continuaven desenvolupant-se en les diferents comarques productores.

Al llarg del mes van continuar els trasplantaments d'**hortalisses** de tardor-hivern, com ara encisams, brassicàcies, espinacs o api, alhora que es desenvolupaven els cultius que havien iniciat el cicle els mesos anteriors. Al Baix Segura van finalitzar els treballs de reposició de soques en les parcel·les de carxofa, així com la recol·lecció de la carabassa de tipus cacauet, que també va concloure al Vinalopó Mitjà i a l'Alt Vinalopó.

Quant als **cítrics**, es va apreciar un retard generalitzat en les diferents comarques ocasionat per les elevades temperatures produïdes. Al Baix Segura va continuar la recol·lecció de la llima fina i es va iniciar la de la clementina oronules i dels pomelos. Per part seua, a la Marina Alta va finalitzar la collita de la clementina Marisol i es mantenia la de la satsuma okitsu i la de la taronja navelina.

En **fruiters** es va iniciar la recollida d'alvocat i el caqui a la Marina Baixa, a la Marina Alta i al Baix Vinalopó, així com la de la magrana mollar a les comarques del sud de la província, que va quedar pràcticament finalitzada per a finals de mes. Així mateix, va concloure la collita de les diferents varietats de poma i bresquilla a l'Alt Vinalopó, al Comtat i a l'Alcoià, recol·leccions que donaven pas a labors de manteniment aprofitant la parada hivernal dels cultius.

En el cas de l'**ametler**, va finalitzar durant el mes la collita de les últimes parcel·les i es van iniciar els treballs de poda i manteniment. La campanya es tancava amb una reducció generalitzada de la producció i, a més, va destacar la poca grandària de l'ametla.

Va finalitzar amb un cert retard, respecte de les campanyes anteriors, la verema de les varietats més tardanes de **raïm de vinificació** al Vinalopó Mitjà, a l'Alt Vinalopó i al Comtat. També va concloure al Vinalopó Mitjà la recol·lecció de les varietats de **raïm de taula** ideal, donya María i red globe, i va continuar la d'Aledo.

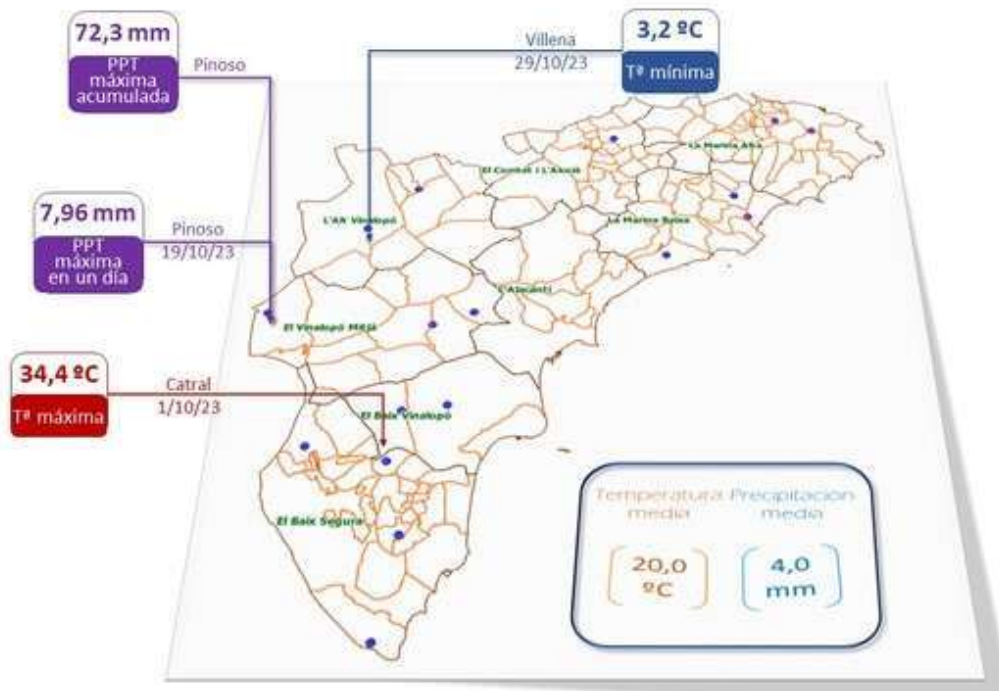
Per a concloure, quant a l'**olivar**, una vegada completat l'enguixament i la verolada del fruit, es va iniciar en els últims dies del mes la recollida de les primeres parcel·les a l'Alt Vinalopó i al Vinalopó

Mitjà, mentre que al Comtat i a l'Alcoià prosseguien les labors de preparació del sòl per a facilitar la collita que s'iniciaria previsiblement al novembre.

2. INDICADORS AGROMETEOROLÒGICS

Mapa 1. Resum d'indicadors¹

2.1. Temperatures

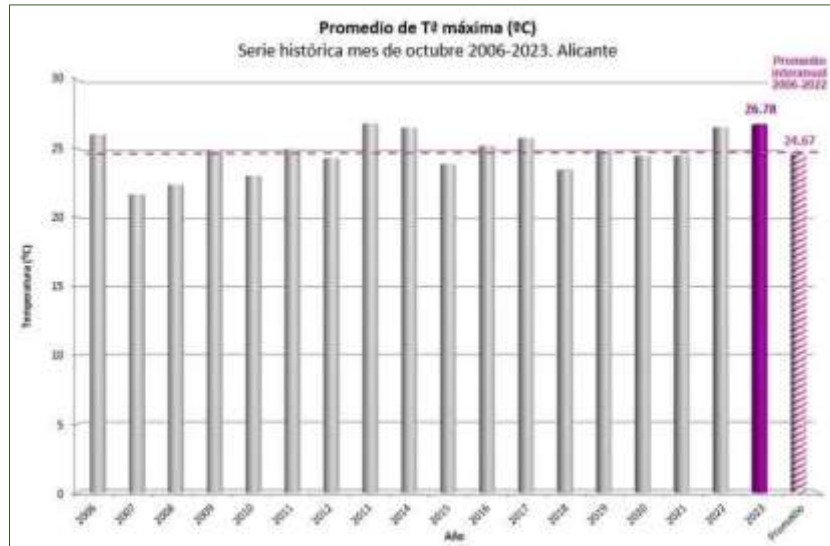
El mes d'octubre va ser *molt càlid* a la província d'Alacant. La temperatura mitjana va arribar als 18,56 °C, això és 1,51 °C per damunt de la de la climatologia de referència (Xarxa SIAR 2006-2002). Segons AEMET, es tracta del segon mes d'octubre més càlid des d'almenys 1950, només per darrere d'octubre de 2013.

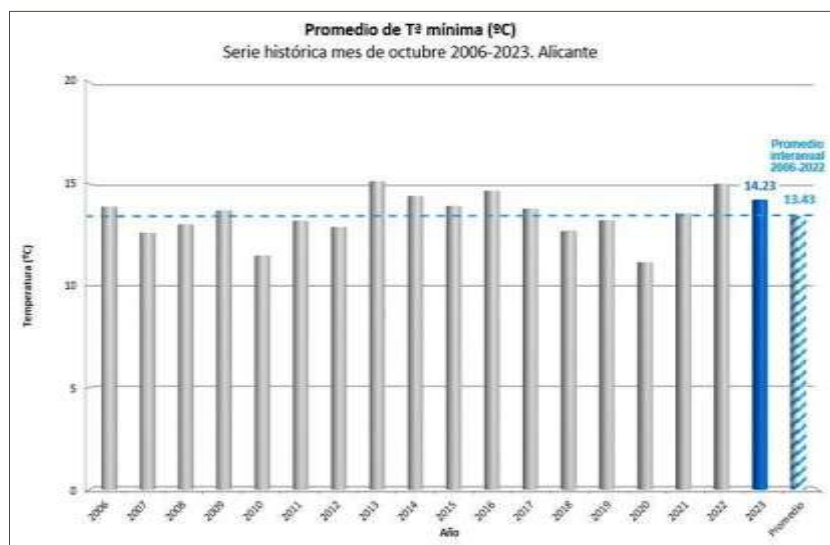
Gràfic 1. Temperatures mitjanes¹

Tant les temperatures màximes com les mínimes van estar per damunt de les seues mitjanes, amb diferències més grans en les temperatures diürnes i una diferència de +2,11 °C respecte de la seua sèrie històrica 2006-2022.

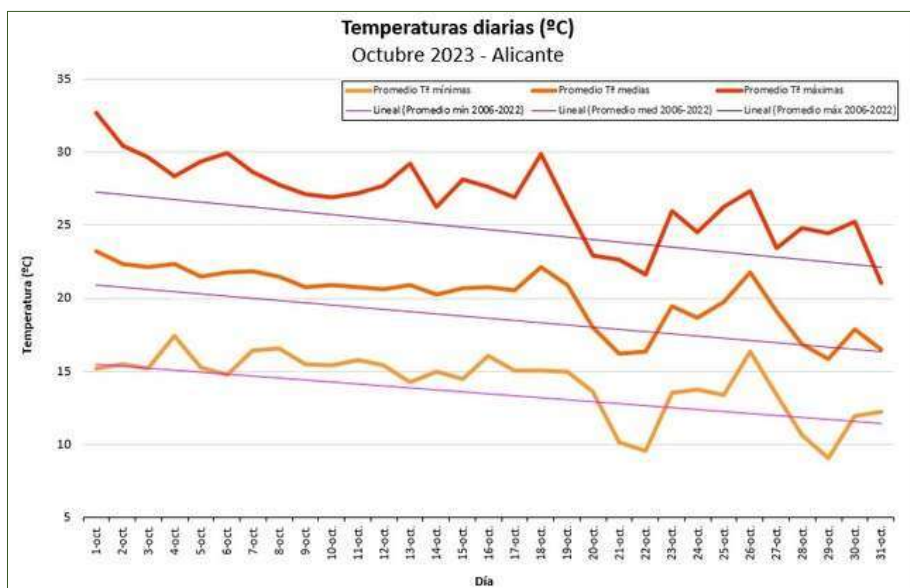
Gràfic 2. Temperatures màximes¹

Gràfic 3. Temperatures mínimes¹

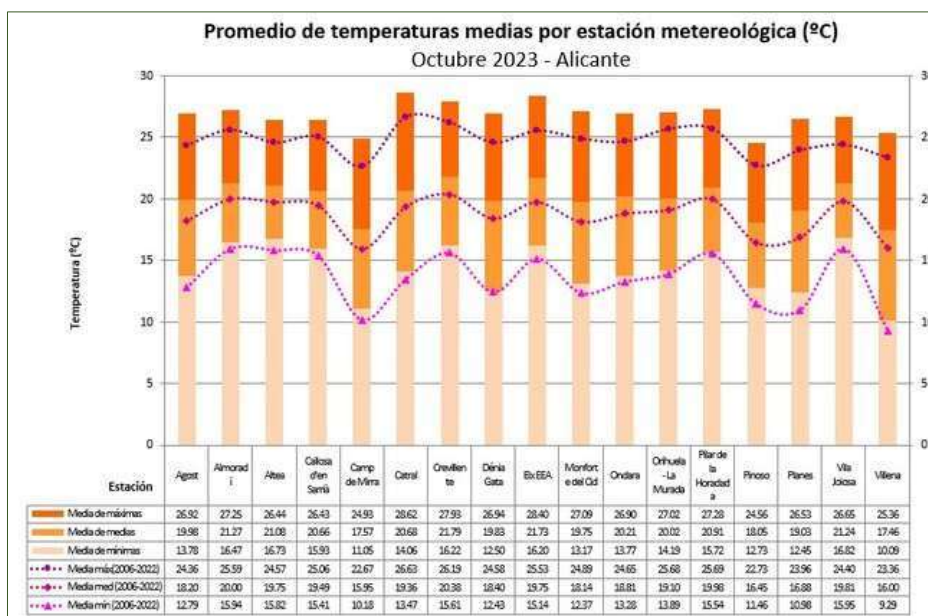
En gràfic el següent es pot observar com fins al dia 19 les temperatures es van mantindre per damunt de les respectives mitjanes històriques, mentre que l'últim terç del mes es va caracteritzar per més inestabilitat, i el dia 29 es va assolir la temperatura mínima mensual, amb 9,08 °C.

Gràfic 4. Temperatures diàries¹

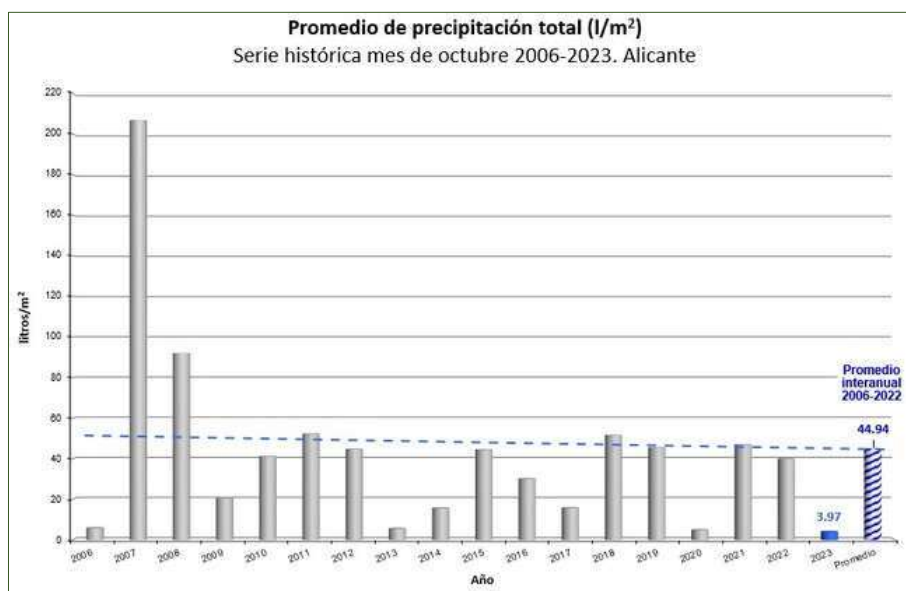
Tots els observatoris, tant els litorals com els d'interior, van registrar temperatures per damunt de les seues sèries històriques, principalment en les màximes, en què van destacar les diferències registrades en les estacions d'Elx (+2,87 °C), Agost i Planes, amb +2,57 °C i +2,51 °C respectivament.

Gràfic 5. Temperatures per estació¹

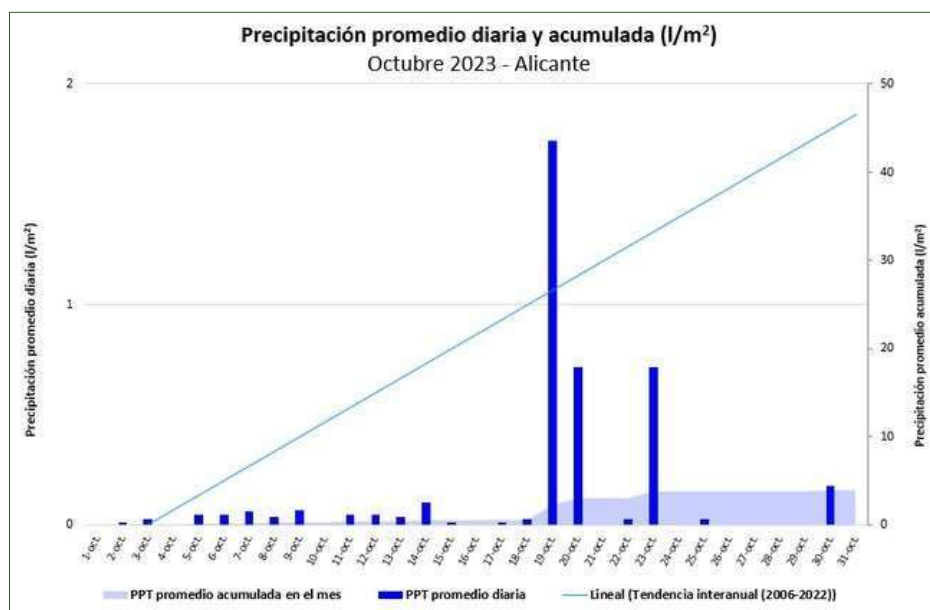
2.2. Precipitaciones

El mes d'octubre va tindre una precipitació acumulada mitjana de tan sols 3,97 l/m² (Xarxa SIAR), que és un 91 % inferior a la de la mitjana climàtica del període 2006-2022 (44,94 l/m²). Amb això, AEMET va classificar el mes d'octubre com a *molt sec* a la província d'Alacant.

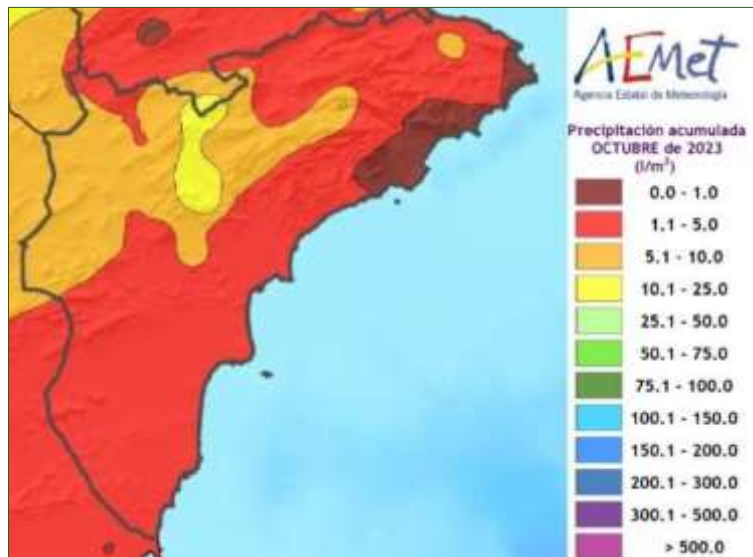
Gràfic 6. Precipitació mensual¹

Les precipitacions més altes es van concentrar entre els dies 19 i 23, quan es va acumular el 80 % de la pluja de tot el mes. El dia 19 es van produir els registres més alts, i destaquen els 7,96 l/m² recollits a l'estació del Pinós.

Gràfic 7. Precipitació diària¹

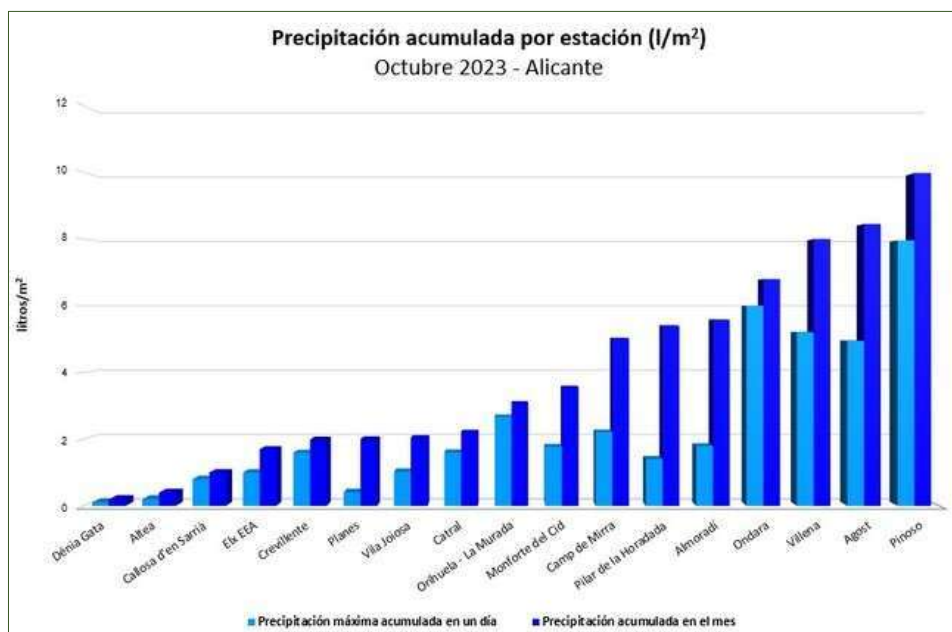
Mapa 2. Precipitació acumulada²

El caràcter pluviomètric del mes va ser *molt sec* en la major part de la província, i *extremadament sec* en una part important de la Marina Alta.

Mapa 3. Caràcter pluviomètric²

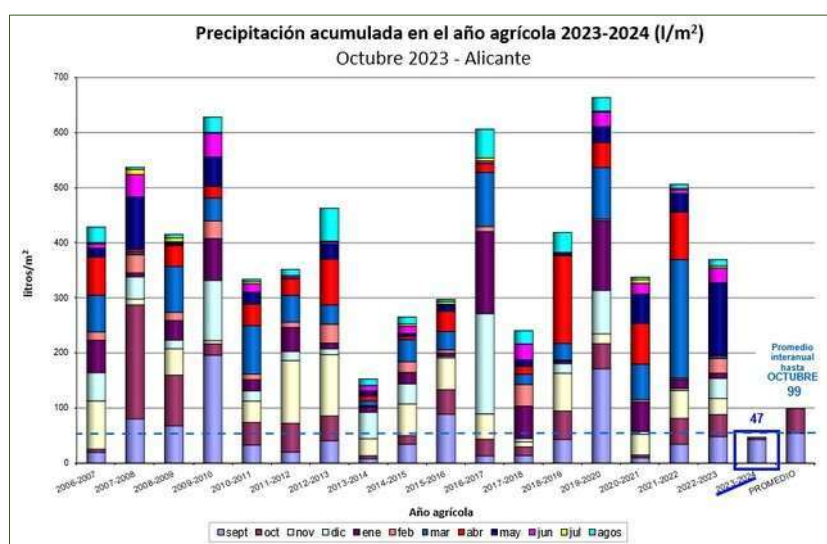
A l'observatori del Pinós es van registrar els valors més alts de pluja acumulada al llarg del mes, amb 9,98 l/m², mentre que, a l'altra banda, en les estacions de Dénia i Altea a penes es van produir precipitacions, i van acumular tan sols 0,40 l/m² i 0,20 l/m² respectivament.

Gràfic 8. Precipitació acumulada per estació¹

Precipitació any agrícola

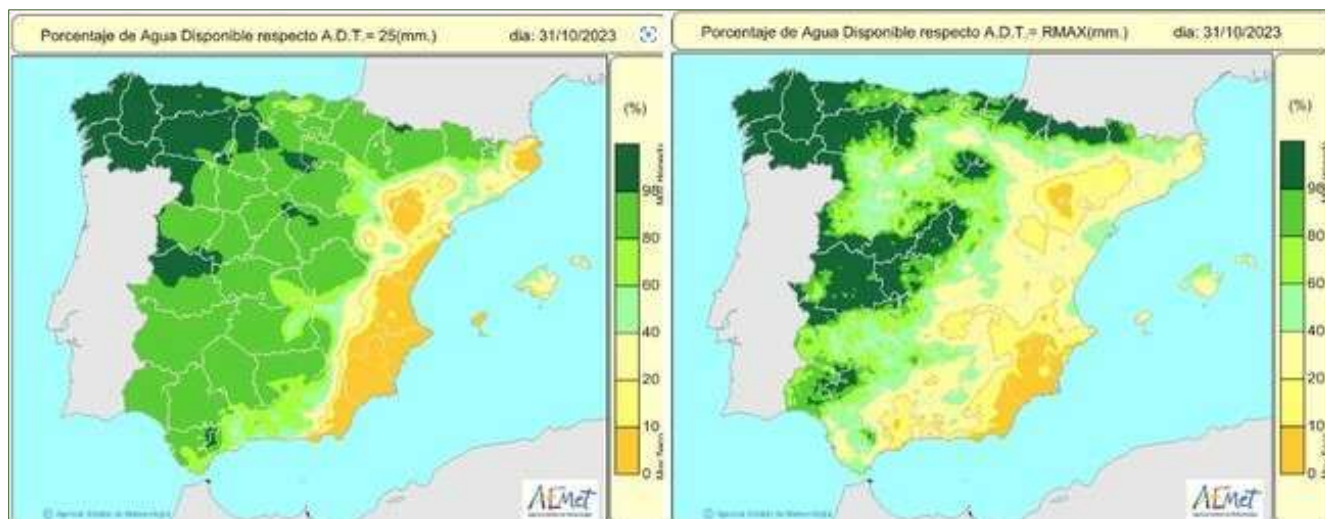
L'1 de setembre es va iniciar l'any agrícola 2023-2024 amb una mitjana acumulada de 47 mm de precipitació, fet que va suposar, a escala provincial, un 52,5 % menys que la mitjana de la sèrie històrica (2006-2022).

Gràfic 9. Precipitació any agrícola¹

2.3. Reserva d'humitat del sòl¹

Al final de mes, la reserva d'humitat del sòl en les capes superficials es va mantindre per davall del 10 % en totes les comarques. Per part seua, en les capes inferiors el percentatge d'humitat també va estar per davall del 10 % a la meitat sud de la província, així com a l'Alt Vinalopó i a la Marina Baixa, mentre que a la meitat nord i a l'Alacantí este percentatge es va mantindre entre el 10 % i el 20 %.

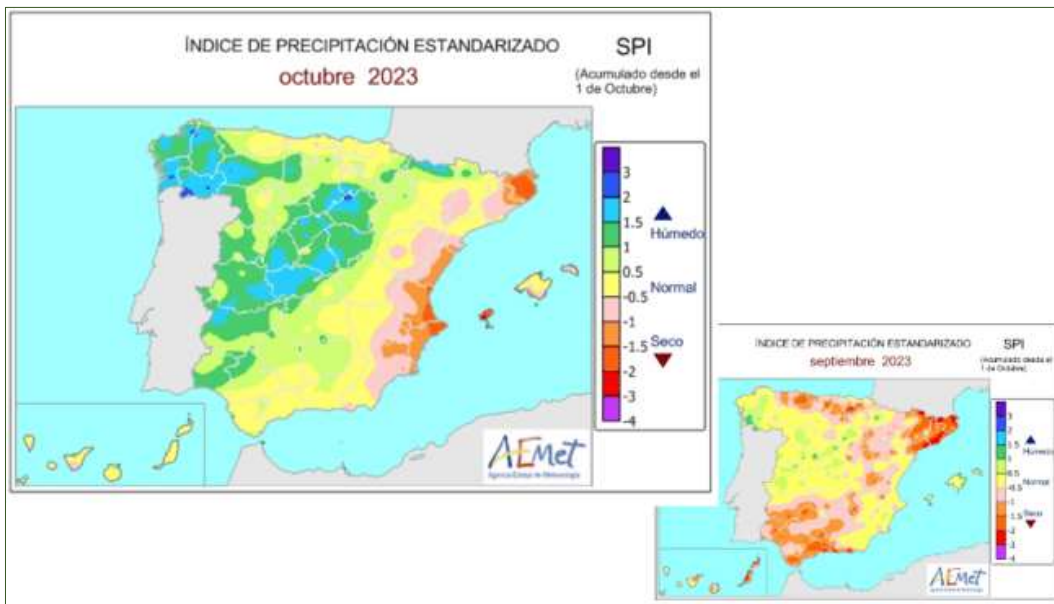
Mapa 4. Reserva hídrica del sòl²

2.4. Índex de precipitació estandarditzat (índex de sequera)²

L'índex de precipitació estandarditzat (SPI), segons l'aigua acumulada des del començament de l'any hidrològic (1 d'octubre), va registrar valors entre -2 i -1,5 vegades la desviació estàndard a la Marina Alta i la part nord de la Marina Baixa, i entre -1,5 i 1 a la resta de la superfície provincial.

¹ El percentatge d'humitat d'un sòl en la capa superficial mesura la relació entre l'aigua disponible (AD) i una quantitat d'aigua disponible total de 25 mm (ADT= volum contingut a capacitat de camp - volum contingut en punt de pansiment). La profunditat a la qual equival esta ADT depén del tipus de sòl (oscil·la entre 20 i 25 centímetres per a un sòl franc, per exemple). El percentatge d'humitat del sòl respecte de la reserva màxima (Rmàx) fa referència, en canvi, a la quantitat d'ADT que un sòl pot retindre en un volum que assolix la profunditat de les arrels, i dona informació, per tant, de les capes més profundes del perfil (font: AEMET).

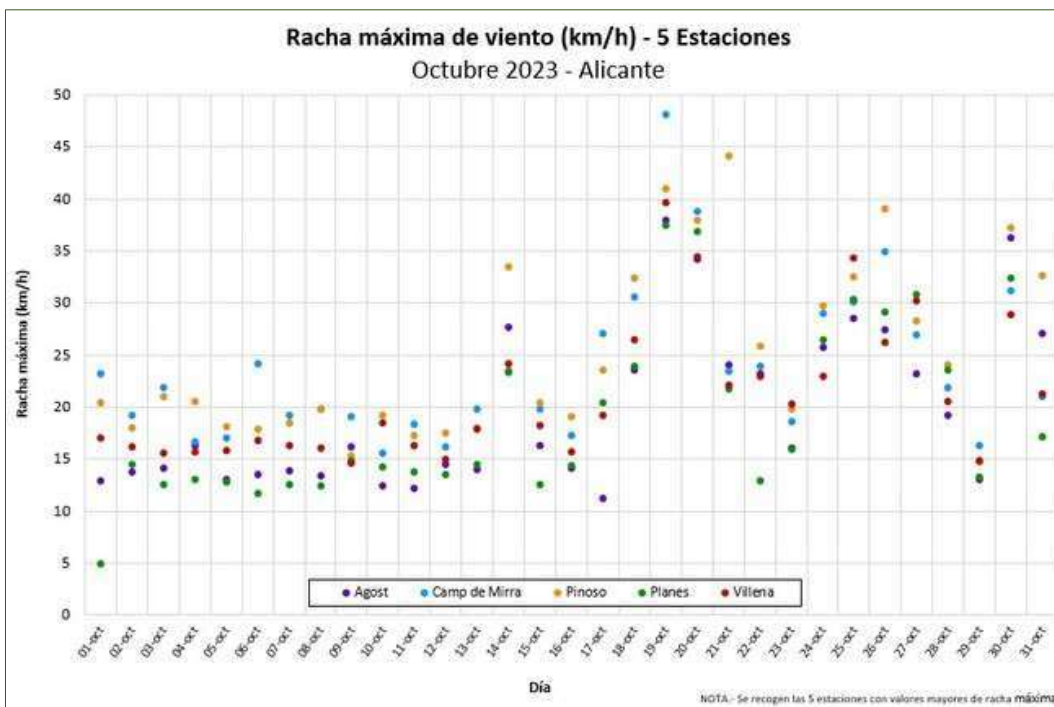
L'índex de precipitació estandarditzat (SPI) és un índex normalitzat que representa la probabilitat d'ocurrència d'una quantitat de pluja comparada amb la climatologia de precipitació en una certa localització geogràfica i sobre un període llarg de referència. El valor numèric representa el nombre de desviacions estàndard de la precipitació caiguda al llarg del període d'acumulació de què es tracte respecte de la mitjana, una vegada la distribució original de la precipitació ha sigut transformada a una distribució normal. Els valors negatius representen un dèficit de precipitació, mentre que els valors positius indiquen un superàvit de pluja. La intensitat d'un esdeveniment de sequera es pot classificar d'acord amb la magnitud del valor negatiu de l'SPI, de manera que com més elevats siguin els valors absoluts de l'índex negatiu més seriós serà l'esdeveniment (font: AEMET).

Mapa 5. Índex de precipitació estandarditzat²

2.5. Vent

Les ràfegues de vent més fortes es van concentrar entre els dies 19 i 21. L'observatori del Camp de Mirra va registrar els valors més alts el dia 19, amb pics pròxims als 50 km/h, sense que es produïren danys especialment significatius en els cultius.

Gràfic 10. Vent¹

3. SITUACIÓ DELS EMBASSAMENTS I RECURSOS CIRCULANTS

3.1. Xúquer

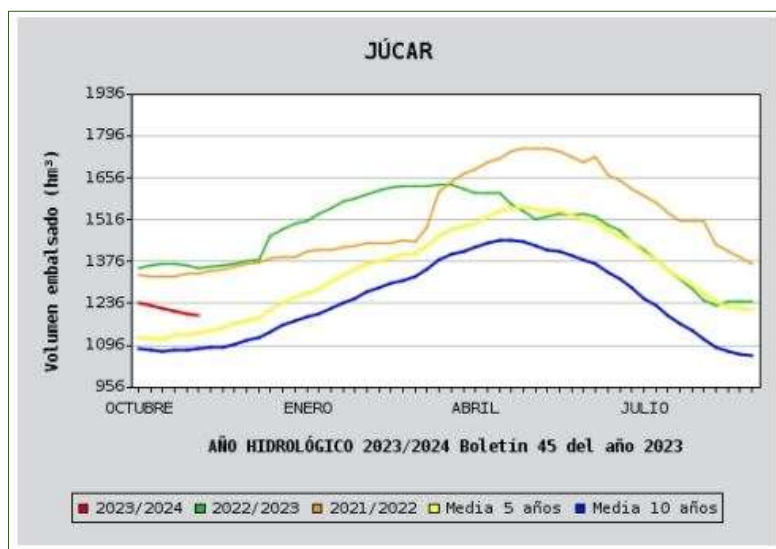
La situació dels embassaments de la conca a la província va presentar els valors següents a 6 de novembre de 2023:

EMBALSE	CAPACIDAD Hm3	EMBALSADO Hm3	% S/TOTAL	Variación (en Hm3) respecto 23/10/2023
Sistema MARINA BAJA				
AMADORIO	15,8	4,28	27,05%	-0,11
GUADALEST	13,0	7,08	54,51%	-0,18
Sistema SERPIS				

Quadre 1. Informe estat d'embassaments²

El volum d'aigua emmagatzemat en el conjunt d'embassaments del Xúquer va disminuir 369 hm³ respecte del mes de setembre i es va situar en un 47,03 % de la seua capacitat total, i es va mantindre per damunt de la mitjana dels últims deu anys i per davall dels valors marcats un any abans.

- **Capacitat total:** 2.698 hm³
- **Embassat a 30 d'octubre de 2023:** 1.330,93 hm³
- **Superfície/capacitat total:** 47,03 %

Gràfic 11. Volum embassat Xúquer⁴

Seguiment d'indicadors d'escassetat

L'índex d'estat d'escassetat (IEE) per a cada unitat territorial d'escassetat (UTE) va ser el següent:

Mapa 6. Indicador d'escassetat Xúquer²

La situació al llarg d'un any de les diferents UTE es reflectix en el quadre següent, on es pot observar com el mes d'octubre totes les unitats territorials provincials es van mantindre en situació de normalitat.

UTE	nov-22	dic-22	ene-23	feb-23	mar-23	abr-23	may-23	jun-23	jul-23	ago-23	sep-23	oct-23
UTE 01. Cenia-Maestrazgo	0,83	0,58	0,71	0,50	0,56	0,43	0,42	0,46	0,45	0,49	0,70	0,57
UTE 02. Mijares-Plana de Castellón	0,78	0,71	0,67	0,66	0,61	0,53	0,45	0,58	0,58	0,53	0,50	0,50
UTE 03. Palancia-Los Valles	0,69	0,58	0,61	0,62	0,51	0,38	0,34	0,33	0,44	0,33	0,37	0,22
UTE 04. Turia	0,88	0,90	0,86	0,82	0,80	0,71	0,65	0,73	0,75	0,72	0,70	0,63
UTE 05. Júcar	0,72	0,92	0,86	0,83	0,70	0,59	0,54	0,60	0,65	0,70	0,73	0,73
UTE 06. Serpis	0,76	0,68	0,61	0,65	0,58	0,56	0,59	0,67	0,70	0,72	0,71	0,58
UTE 07. Marina Alta	0,94	0,81	0,69	0,71	0,64	0,37	0,38	0,50	0,61	0,63	0,59	0,35
UTE 08. Marina Baja	0,66	0,64	0,56	0,53	0,51	0,47	0,47	0,55	0,58	0,60	0,62	0,54
UTE 09. Vinalopó-Alacantí	0,83	0,84	0,84	0,86	0,42	0,24	0,59	0,64	0,64	0,64	0,66	0,58

Quadre 2. Situació UTE-Xúquer²

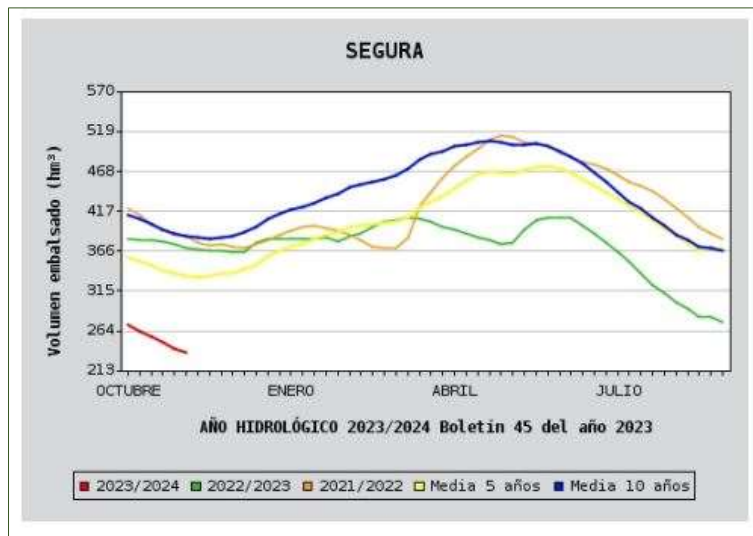

3.2. Segura

El volum del conjunt del sistema d'embassaments del Segura va descendir fins a situar-se en un 21,3 % de la seua capacitat total, i es va mantindre així molt per davall tant dels valors marcats l'octubre anterior com de la mitjana dels últims deu anys.

- **Capacitat total:** 1.134 hm³
- **Embassat a 30 d'octubre de 2023:** 242 hm³
- **Superfície/capacitat total:** 21,3 %

Gràfic 12. Volum embalsat Segura⁴

Seguiment d'indicadors d'escassetat

En el mapa i el quadre següents, es pot observar com l'índex d'estat d'escassetat per a l'UTE I (unitat territorial d'escassetat) de la conca del Segura estava en estat d'alerta. D'altra banda, l'UTE III, que abasta una franja marginal del territori provincial, presentava un estat de normalitat.

Mapa 7. Índex d'escassetat Segura⁵

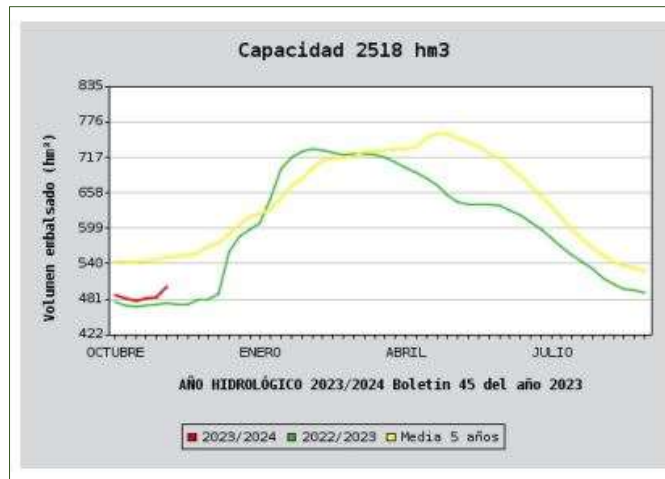

	UNIDAD TERRITORIAL	ÍNDICE	SITUACIÓN	ESCENARIO		
ESCAZOR CONTINUA	UTE I. Principal	0,222 ⁽¹⁾	ALERTA	ALERTA	0,163	CUENCA
					0,281 ⁽²⁾	TRASVASE
	UTE II. Cabecera	0,431	PREALERTA	PREALERTA		
	UTE III. Ríos MI	0,536	NORMALIDAD	NORMALIDAD		
	UTE IV. Ríos MD	0,628	NORMALIDAD	NORMALIDAD		
	GLOBAL	0,222 ⁽¹⁾	ALERTA	ALERTA		

Quadre 3. Situació UTE Segura³

3.3. Transvasament Tajo-Segura

El volum d'aigua emmagatzemat (503 hm³) en el conjunt d'embassaments Entrepeñas-Buendía a 30 d'octubre va ascendir 16 hm³ respecte del mes anterior i es va situar per damunt dels valors registrats un any abans (475 hm³), encara que per davall de la mitjana dels últims cinc anys.

Gràfic 13. Volum embassat Entrepeñas-Buendía⁴

4. DANYS PUNTUALS I SEQUERA EN CULTIUS

Al llarg del mes d'octubre, no es van reportar danys de gravetat en els cultius produïts per episodis meteorològics.

5. ESTAT DELS CULTIUS

5.1. Cereals de gra

Cereals d'hivern

Al Baix Vinalopó i a la Marina Baixa es van iniciar les sembres de les primeres parcel·les, mentre que a l'Alt Vinalopó i a la Marina Alta prossequien les labors de preparació del terreny amb rompudes i passades de conreadora.

Cereals d'estiu

- **Arròs**

A la Marina Alta, una vegada conclosa la sega de l'arròs, es van inundar les parcel·les. El balanç de la campanya va ser desigual segons la varietat i la localització, però en línies generals, es va observar un minvament de la producció causada, fonamentalment, per malalties com la *Pyricularia oryzae*, plagues i la proliferació de males herbes, a més de la combinació d'adversitats climàtiques.

Imatge 1. Camp d'arròs després de la sega (Pego)⁶

Imatge 2. Camp d'arròs, inundació després de la sega (Pego)⁶

- **Dacsa**

Al Baix Vinalopó es va iniciar a mitjan mes la collita en les partides il·licitanes de Puçol i el Derramador.

Imatge 3. Dacsa (Elx)²

5.2. Tubèrculs

- **Moniato**

Al llarg del mes van continuar amb ritme constant les arrancades de moniato roig i moniato blanc a les comarques productores del Baix Vinalopó i del Baix Segura. Els tubèrculs presentaven una qualitat apropiada i unes dimensions adequades.

Imatge 4. Moniato (Daya Nueva)⁸

- **Creïlla**

A l'Alt Vinalopó les parcel·les de creïlla de verdet es trobaven en plena fase de desenvolupament. Les incidències més importants es van centrar en les afeccions de fulla, fonamentalment per alternària.

Per part seua, al Baix Segura i al Baix Vinalopó van finalitzar en la primera quinzena les plantacions de creïlla de verdet.

Imatge 5. Creïlla de verdet (Villena)⁹

5.3. Industrials

- **Gira-sol**

Al Comtat i a l'Alcoià el cultiu es trobava en un estat òptim de maduració al final de mes i s'esperava l'inici de la recol·lecció per a la primera setmana de novembre, amb unes bones expectatives quant al rendiment.

Imatge 6. Gira-sol (Ermita de Polop)¹⁰

5.4. Farratgeres

- **Alfals**

Al Baix Segura prosseguia el desenvolupament del cultiu. Es van observar parcel·les en fase de creixement i altres on s'estaven realitzant segues.

- **Dacsa**

Durant la primera setmana d'octubre va finalitzar al Baix Segura la recol·lecció de les últimes plantacions de dacsa farratgera.

Imatge 7. Dacsa de farratge (Daya Nueva)⁸

5.5. Hortícoles

- **All**

A l'Alt Vinalopó van continuar les sèmbrs mentre prosseguia el desenvolupament del cultiu de les parcel·les ja implantades. Es van realitzar tractaments fitosanitaris per al control de males herbes i malalties, a més de birbades manuals.

Imatge 8. All tendre (Villena)¹¹

- **Carxofa**

Al Baix Segura va continuar el bon desenvolupament de les grans plantacions situades a San Miguel de Salinas, Los Montesinos i Almoradí. A mitjan mes van finalitzar els treballs de reposició de soques.

Per part seua, al Baix Vinalopó les plantes presentaven un bon vigor i grandàries de fins a 70 cm, mentre que a l'Alacantí prosseguia la plantació escalonada d'esqueixos a la zona de Mutxamel i Alacant.

Finalment, al Vinalopó Mitjà, va continuar a Novelda el desenvolupament de les plantacions de la varietat calicó i al final de mes es va iniciar la recol·lecció de les primeres parcel·les de blanca de Tudela a Aspe.

Imatge 9. Carxofa (Almoradí)⁸

Imatge 10. Carxofa (Novelda)¹²

- **Api**

Al Baix Segura el cultiu presentava un desenvolupament dispar segons les diverses localitzacions. Així, mentre que en algunes plantacions de Pilar de la Horadada i d'Albatera continuaven els trasplantaments, i en altres ubicacions, com ara Orihuela, s'iniciava la recol·lecció en algunes de les parcel·les.

De la mateixa manera, a l'Alt Vinalopó, les plantacions d'api es trobaven en fase de desenvolupament i recollida, i es constata una millora en la qualitat amb disminució de la incidència d'erugues i malalties de fulla. No obstant això, cal assenyalar que es van registrar problemes importants de males herbes en algunes parcel·les, fonamentalment jónquera i "tomatito".

Imatge 11. Api (Algorfa)⁸

Imatge 12. Api (Villena)⁹

- **Albergina**

Al Baix Segura va disminuir la disponibilitat de tall en les plantacions a l'aire lliure, amb una quantitat destacada de segones qualitats i un predomini del calibre M i certes deficiències en el color. A més, durant la primera quinzena del mes, es va iniciar la recol·lecció de noves plantacions d'hivernacle. Estes presentaven una qualitat i un color apropiats i el calibre M era el majoritari.

De la mateixa manera, al Baix Vinalopó va disminuir la disponibilitat de tall en les plantacions a l'aire lliure, amb un percentatge destacat de segones qualitats durant la primera quinzena i una quantitat important de fruits del calibre M-P, que a mitjan mes va passar a M, amb menys deficiències de color. Per part seua, amb les altes temperatures, les plantacions d'hivernacle van incrementar la producció amb un predomini del calibre G, qualitat apropiada i color òptim.

- **Bròquil**

Durant el mes d'octubre va continuar el desenvolupament d'esta brassicàcia en les diferents comarques productores. En algunes de les parcel·les del Baix Segura es van poder observar danys significatius ocasionats per erugues, mentre que a l'Alt Vinalopó el cultiu presentava un bon estat sanitari previ a l'inici de la recol·lecció.

Imatge 13. Bròcoli (Mutxamel)¹²

Imatge 14. Bròcoli (Villena)²

- **Carabasseta**

Al Baix Vinalopó prossegueix a bon ritme la maduració i la recol·lecció de les carabassetes tipus *crooked neck* amb aspres a l'aire lliure en diverses parcel·les situades a Asprella i la Foia, al terme municipal d'Elx.

Imatge 15. Carabasseta (el Fondó de les Neus)¹²

- **Carabassa**

Al Comtat, a la zona de la Foia de Castalla, prosseguia la recol·lecció de la carabassa cabell d'àngel al mateix temps que s'observava una nova floració i quallat de fruits que previsiblement no assoliran un desenvolupament suficient per a arribar a la maduresa comercial.

Quant a la carabassa de tipus cacauet, va finalitzar la recollida al Baix Segura, al Vinalopó Mitjà i a l'Alt Vinalopó, al mateix temps que començava en esta última la collita de la resta de varietats, que es prolongarà en el temps a conseqüència de les temperatures, més suaus del que és habitual.

Imatge 16. Carabassa cabell d'àngel (Ibi)¹⁰

Imatge 17. Recol·lecció de carabassa cacauet (Novelda)¹²

- **Ceba**

Al Vinalopó Mitjà es va iniciar a Aspe la recol·lecció de les primeres parcel·les, mentre continuaven desenvolupant-se les situades al Fondó de les Neus i Novelda, on es van albirar noves plantacions.

Per part seua, a l'Alt Vinalopó la collita va finalitzar durant el mes. Cal indicar que ni la producció ni el calibre van ser molt alts com a resultat, fonamentalment, de la incidència de les altes temperatures i la presència de males herbes.

Imatge 18. Ceba (Aspe)¹²

Imatge 19. Ceba (el Fondó de les Neus)¹²

- **Xirivia**

En les explotacions de l'Alt Vinalopó s'estava realitzant la recol·lecció. En algunes de les plantacions es mantien les incidències per nematodes i malalties tipus xancre, que produïxen zones necrosades a l'arrel, d'una certa importància en algunes de les parcel·les.

- **Col**

A l'Alt Vinalopó el cultiu estava en plena fase de recollida, i s'observava una millora de rendiment respecte del mes anterior. Cal assenyalar que una part significativa de la producció estava afectada per pedra del mes anterior i algunes de les parcel·les tenien una gran presència de males herbes, principalment jóncera, que entraven en competència amb el cultiu.

Imatge 20. Col (Orihuela)²

Imatge 21. Col (Villena)²

- **Floricol**

Al Baix Vinalopó les plantacions realitzades al final d'estiu presentaven un bon desenvolupament, amb altures de fins a 35-40 cm, al mateix temps que continuaven els trasplantaments tant de coliflor com de romanesco.

Imatge 22. Floricol (Aspe)¹²

Per part seua, al Vinalopó Mitjà i a l'Alt Vinalopó es va iniciar la recol·lecció de les parcel·les més precoces. En esta última comarca, les capces assolien una grandària mitjana-baixa, amb una qualitat acceptable i, en general, bon estat sanitari.

- **Espàrrec**

A l'Alt Vinalopó el cultiu va continuar desenvolupant-se i acumulant reserves de cara a la pròxima campanya.

- **Espinacs**

A l'Alt Vinalopó es va mantindre la sembra de parcel·les que s'havia iniciat el mes anterior.

Imatge 23. Espinac (Villena)²

- **Fava**

Al Baix Vinalopó el cultiu prosseguia el creixement sense incidències destacables i a finals de mes assolía alçàries de fins a 40 cm.

- **Fesol**

Durant la primera quinzena del mes es va iniciar al Baix Vinalopó la recol·lecció de bajoca fina.

- **Encisam**

Al llarg de tot el mes es va mantindre al Baix Segura la plantació i el desenvolupament de les diferents varietats implantades el mes passat. Per part seua, a l'Alacantí, s'iniciava la plantació a la zona de Bacarot.

Imatge 24. Encisam (Los Montesinos)²

Imatge 25. Encisam (Bacarot)^{1,2}

- **Napicol**

Les parcel·les situades a l'Alt Vinalopó estaven en fase de creixement. Es van aplicar herbicides durant el mes.

Imatge 26. Napicol (Villena)²

- **Nap**

A l'Alt Vinalopó, una vegada concloses les sembres el mes anterior, el cultiu estava en ple procés de recol·lecció. Les peces tallades tenien una bona qualitat sense afeccions d'importància.

- **Cogombre**

Als hivernacles del Baix Segura i del Baix Vinalopó la disponibilitat de tall va ser alta en la primera quinzena, amb una disminució en la segona meitat del mes. Els fruits recollits tenien unes dimensions apropiades i una qualitat òptima.

- **Pimentó**

Als hivernacles del Baix Segura es van realitzar durant tot el mes labors de manteniment i desinfecció per solarització de cara a la pròxima campanya.

Per part seua, al Baix Vinalopó va finalitzar la recol·lecció de vitet en les finques situades al Molar, a Elx, i va prosseguir la collita de pimentó italià en les escasses plantacions a l'aire lliure pendents. Com que la campanya es trobava en una fase molt avançada, la disponibilitat de primeres qualitats era molt baixa, ja que una proporció important dels fruits presentava deficiències comercials per tindre poca longitud, ser poc consistents o estar retorçuts.

D'altra banda, al Vinalopó Mitjà va disminuir el ritme de recol·lecció del pimentó italià, mentre que a Novelda estaven sense collir les parcel·les de pimentó jalapeño.

Finalment, a l'Alt Vinalopó, es realitzaven les últimes passades en les plantacions de pimentó de tipus bola sense incidències significatives.

Imatge 27. Pimentó de tipus bola (Villena)²

- **Tomaca**

Al Baix Segura va augmentar lleugerament la producció d'hivernacle de tomaca acostellada, amb un predomini del calibre G, un color apropiat i una consistència òptima.

Per part seua, al Baix Vinalopó va finalitzar la campanya de la tomaca redona llisa, al mateix temps que s'incrementava la disponibilitat del tipus acostellada amb l'inici de la recol·lecció de noves plantacions d'hivernacle i per l'acceleració de la maduració a causa de l'augment de les temperatures. Destacava el calibre G, amb un color apropiat i una qualitat òptima.

- **Carlota**

A l'Alt Vinalopó continuaven a bon ritme les arrancades, amb una bona qualitat i uns rendiments inferiors a altres campanyes. Les aplicacions fitosanitàries es van limitar a tractaments contra l'alternària i contra atacs d'erugues. Cal destacar l'inici de les sèmres sota manta tèrmica.

Imatge 28. Carlota (Villena)²

5.6. Cítrics

• El Baix Segura

A causa de les altes temperatures, principalment les nocturnes, es va observar un retard general dels cítrics, que mostraven dificultats per a l'engrossiment, així com problemes amb la forma i excés de rugositat de la pell. A més, es van detectar deficiències en el color en mandarines i taronges.

Van continuar les podes en llimeres i es van efectuar diversos tractaments per a combatre plagues com l'aranya roja, el cotonet o la *Ceratitis*. Es va poder observar un increment de la incidència de minador i el pugó i, a més, algunes plantacions mostraven signes de la granissolada ocorreguda el mes anterior en algunes de les plantacions pròximes a Orihuela i Almoradí.

La situació de la campanya de cítrics a la comarca es reflectix a continuació:

Esp. ^a	Varietat	Recol·lecció ^b			Observacions
		1	15	30	
MR	<i>Clemenrubí</i>	C	C	F	En la primera part del mes, el ritme de recol·lecció es va incrementar notablement perquè hi havia més disponibilitat de fruita amb prou color per a collir amb fulla i amb una grandària
MR	<i>Orogròs</i>	C	F		Durant la primera passada la disponibilitat de mandarines per a recol·lectar amb fulla era elevada. La campanya va concloure amb un ritme de recol·lecció alt a arbre net.
MR	<i>Oronules</i>		I	C	A mitjan mes es va iniciar la recol·lecció de la primera passada amb una activitat escassa pel fet que el percentatge de fruita amb un color apropiat per a recollir amb fulla encara era escàs. A més, una quantitat important de clementines tenien dificultats per engrossir-se a conseqüència de les elevades temperatures. El mes va concloure amb un 50 % de la fruita recollida. Amb la baixada de les temperatures, va augmentar la coloració i el diàmetre dels fruits.
TR	<i>Navelina</i>		I	C	El mes va concloure amb un 3 % de la fruita recol·lectada.
LL	<i>Verna tardana</i>	C	F		Va finalitzar la campanya amb un ritme de tall baix i una proporció de rebuig màxima del 20 %.
LL	<i>Fina</i>	C	C	C	El mes va concloure amb un 7 % de les llimes recol·lectades. La fruita presentava una bona grandària i, excepte la procedent de parcel·les afectades per pedra, en general, la qualitat era bona.
PO	<i>Pomelo</i>			I	Es va iniciar la recol·lecció durant l'última setmana d'octubre.

a. Espècie: MR (mandariner), TR (taronger), LL (llimera) i PO (Pomelo).
b. Estat de la recol·lecció a principis de mes (1), a mitjan mes (15) i a finals de mes (30): I (inici de la recol·lecció), C (la recol·lecció continua) i F (fi de la recol·lecció).

Quadre 4. Situació de la campanya de cítrics a la comarca del Baix Segura²

- **La Marina Alta**

A la Marina Alta van finalitzar les podes i va prosseguir l'aplicació d'herbicides i tractaments fitosanitaris contra la mosca blanca, el cotonet dels cítrics, el poll roig, els trips i l'aranya roja, així com aplicacions de pegats contra la *Ceratitis* en les varietats precoces de satsumes, clementines i navelines.

Igual que al Baix Segura, les altes temperatures van provocar un retard general del cicle dels cultius. Cal indicar que, atesa l'escassetat de pluges, es va mantindre el reg en les parcel·les.

A continuació, es recull la situació de la campanya de cítrics a la comarca:

Esp. ^a	Varietat	Recol·lecció ^b			Observacions
		1	15	30	
MR	Marisol	C	C	F	Va finalitzar la recol·lecció amb un increment progressiu de la disponibilitat de fruita per a collir que presentava condicions òptimes per a desverdir.
MR	Satsuma okitsu	C	C	C	Els fruits de la primera passada, durant la primera quinzena, tenien un calibre adequat, però s'introduïen en les cambres de desverdiment a causa de l'estancament del color ocasionat per les altes temperatures nocturnes. El mes va finalitzar amb la pràctica totalitat de la fruita collida.
TR	Navelina		I	C	Es va iniciar la primera passada en les parcel·les més primerenques, amb un predomini de pes baix, a pesar que els calibres estaven dins de la normalitat.

a. Espècie: MR (mandariner), TR (taronger), LL (Llimera) i PO (Pomelo).
b. Estat de la recol·lecció a principi de mes (1), a mitjan mes (15) i a finals de mes (30): I (inici de la recol·lecció), C (la recol·lecció continua) i F (fi de la recol·lecció).

Quadre 5. Situació de la campanya de cítrics a la comarca de la Marina Alta²

- **L'Alacantí**

En taronges, en general es podia apreciar una bona collita, superior a la d'altres anys. A més, a causa del bon estat que presentava l'arbratge, no s'estaven realitzant tractaments de pell i amarrament.

De la mateixa manera, en clementines i híbrids, en general es podia apreciar una quantitat de fruits superior a l'any anterior, amb un percentatge elevat de calibres menuts.

- **El Baix Vinalopó**

Va prosseguir al llarg del mes i sense incidències significatives la recol·lecció de la llima fina al mateix temps que començava la de les diferents varietats de mandarines com ara orogròs, clemenrubí o clemenules.

- **La Marina Baixa**

A la Marina Baixa es mantenia la collita de la llima, fina iniciada el mes anterior, així com la de les diferents varietats de taronges i mandarines.

Imatge 29. Clemenules (Pego)¹¹

Imatge 30. Clemenules, detall (Pego)¹¹

Imatge 31. Okitsu (Pego)¹¹

Imatge 32. Okitsu (Pego)¹¹

5.7. Fruiters de fruit carnós

- **Alvocater**

A la Marina Baixa s'iniciava, amb bones expectatives, la recol·lecció de les varietats Maluma i Bacon, i començava també la recollida d'esta última a la Marina Alta i al Baix Vinalopó. Cal indicar la incidència persistent de *Botryosphaeria* en les plantacions de la Marina Baixa.

Imatge 33. Alvocat (Callosa d'en Sarrià)¹⁴

- **Albercoquer**

Una vegada finalitzada la collita, en les explotacions de l'Alt Vinalopó es realitzaven labors de manteniment de cara a la pròxima campanya.

- **Caqui**

Es va iniciar la recol·lecció a la Marina Alta i al Baix Vinalopó. A la comarca septentrional, es va confirmar el poc calibre general dels fruits.

- **Cirerer**

A l'Alt Vinalopó continuava la pre poda iniciada el mes anterior i es realitzaven les últimes aplicacions de fertilitzants de cara a la pròxima campanya. A més, en les parcel·les propenses a tindre incidències per clorosi es van efectuar aplicacions de quelat de ferro en el reg. Quant a tractaments fitosanitaris, es van focalitzar en tractaments per a evitar la caiguda de fulla, així com per al control de malalties i plagues com el cuc capgròs.

Per part seua, a la Marina Alta es va poder observar un desequilibri fisiològic generalitzat del cultiu. Així es va apreciar la floració d'alguns arbres alhora que perdien les fulles a causa del període de senescència hivernal.

Imatge 34. Cirerer (Villena) ²

Imatge 35. Cirerer (Murla) ⁶

- **Prunera**

Una vegada finalitzada la recol·lecció a l'Alacantí i a l'Alt Vinalopó, aprofitant la parada vegetativa del cultiu, van començar les labors de manteniment i preparació del terreny amb vista a la pròxima campanya.

- **Magraner**

A primeries de mes, es va iniciar al Baix Vinalopó la recol·lecció de la magrana mollar, la qual va quedar pràcticament completada al final d'octubre. Van destacar els calibres 12-15 en el 60 % de les peces i la resta es distribuïen en un 20 % del calibre 20, un 10 % del 24 i un altre 10 % del calibre 10.

Es va estimar un percentatge de rebuig de vora el 30 %, a causa fonamentalment de danys de llampadura, amb al voltant d'un 10-15 % de fruits que es destinaven a indústria, ja que el sol havia cremat la pell de les magranes situades en les zones més visibles de l'arbre, fet que va impedir comercialitzar-les amb el segell de la DOP.

D'altra banda, va continuar la recollida de la varietat wonderful, iniciada al final del mes anterior, i va concloure la campanya de la magrana valenciana, amb un increment final en el percentatge de segones qualitats i 30 % de la fruita que no era comercial a causa d'afeccions de barreneta.

A la comarca del Baix Segura la campanya es desenvolupava de manera escalonada, amb parcel·les totalment tallades davant d'altres on no s'havien iniciat les passades.

Finalment, a l'Alacantí es va iniciar la collita, que es va prolongar durant tot el mes.

Imatge 36. Magrana, llampadura (Elx)²

- **Figuera**

Al Baix Vinalopó, finalitzada la recol·lecció durant el mes anterior, l'arbratge continuava el procés de defoliació i entrada en parada vegetativa.

- **Pomera**

A l'Alt Vinalopó s'ultimava la collita de la varietat Fuji, i es realitzaven labors de manteniment a mesura que es completava la recol·lecció.

De la mateixa manera, durant la primera quinzena, va finalitzar a l'Alcoià la recollida de les varietats verda donzella i Fuji amb una reducció significativa de la producció, així com la de roja de Beneixama, perellones i starring, de la qual van destacar la qualitat i el color òptim, així com un percentatge important de fruits amb excés de grandària.

Per part seua, a la Marina Alta va concloure l'última setmana la recol·lecció de les perellones amb bon calibre i qualitat comercial, i es preveia una collita abundant. D'altra banda, a l'Alacantí, a la zona de la Sarga les plantacions estaven en plena fase de tall.

Imatge 37. Pomera (Villena)²

Imatge 38. Perellones (Agres)^{1a}

- **Bresquillera i paraguaià**

Al Comtat i a l'Alcoià va finalitzar la recol·lecció de la varietat calante, amb una certa disminució de qualitat i, igual que en les plantacions de nectarins del Baix Vinalopó i de l'Alacantí i les de paraguaians a l'Alt Vinalopó, van començar les labors de poda a mesura que es completaven les collites.

- **Nispro**

A la Marina Baixa van continuar les podes de l'arbratge, al mateix temps que començava la floració, més o menys avançada segons la varietat i la ubicació.

Imatge 39. Nispro (Callosa d'en Sarrià)¹⁴

- **Palmera**

A mitjan mes es va iniciar en els horts de palmeres del Baix Vinalopó la recol·lecció de dàtils híbrids, amb una bona expectativa de collita.

Imatge 40. Palmera (Elx)^Z

- **Perera**

A l'Alt Vinalopó es van recollir les últimes parcel·les i es realitzaven labors de manteniment de les parcel·les.

5.8. Fruiters de fruita seca: ametler

Durant el mes d'octubre va finalitzar la recol·lecció de les plantacions que quedaven per collir i s'iniciaven els treballs de poda i de manteniment aprofitant l'inici de la senescència i la parada vegetativa del cultiu. En general, la campanya es va caracteritzar per una reducció significativa de la producció respecte de l'any anterior derivada dels problemes de quallat ocasionats pels diferents episodis climàtics viscuts durant els mesos anteriors com ara la sequera, les altes temperatures, les intenses pluges i els vents secs.

Al Vinalopó Mitjà, juntament amb els pobres rendiments d'esta temporada, va destacar la poca grandària de l'ametla, inferior en alguns casos als 14 mm de calibre. Van continuar els treballs de poda iniciats el mes anterior sense que s'hagueren realitzat, de moment, labors de femada.

A les comarques del Comtat i de l'Alcoià, a més de la baixada en la producció, cal destacar menys afecció de la vespa de l'ametler, mentre que a la Marina Baixa es van detectar una sèrie de malalties criptogàmiques com la moniliosi i el perdigonat.

Imatge 41. Ametler (Ibi)¹⁰

5.9. Vinya

- **Vinya de vinificació**

Durant el mes d'octubre, al Vinalopó Mitjà va finalitzar la verema de les varietats més tardanes de raïm de vi, especialment la monastrell, amb un cert retard respecte de campanyes anteriors a causa de la falta de grau alcohòlic del raïm i de les pluges caigudes al setembre. Una vegada conclosa la campanya, va destacar la significativa baixada de la producció en totes les varietats, així com la bona qualitat del raïm i el bon estat sanitari del cultiu.

De la mateixa manera, es va posar fi a la recol·lecció a la resta de les comarques productores, com ara la Marina Alta, el Comtat o l'Alt Vinalopó, on una vegada finalitzats els treballs de recollida es van iniciar la repoda i les labors de manteniment.

Imatge 42. Raïm de vinificació, monastrell. (Monòver)¹¹

- **Vinya de taula**

Durant els primers dies d'octubre va acabar al Vinalopó Mitjà la recol·lecció de la varietat ideal, mentre que el tall de donya María es va completar uns dies més tard. En esta última, es van registrar més problemes de podridures i incidències d'oïdi, així com una proporció mitjana del 20 % de granulla. A més, les dues varietats van experimentar un descens significatiu de la producció a causa de factors climàtics com l'excés de temperatures i de l'alta incidència de plagues i malalties en la campanya.

A mitjan mes va quedar pràcticament finalitzada la collita del raïm red globe, amb una incidència elevada de podridura ocasionada per danys de clevillat. Va prosseguir la campanya d'Aledo amb un descens previsible de la producció i afectada per podridures i els minvaments per la grandària inferior dels xanglots.

D'altra banda, a l'Alt Vinalopó continuava sense incidències significatives la verema de les varietats tardanes, mentre que a les comarques litorals del Baix Vinalopó i de l'Alacantí va finalitzar la collita en la majoria de les parcel·les sense que, de moment, s'hagueren iniciat les labors culturals de poda, tractaments i fertilització.

Finalment, a la Marina Alta va concloure a primeries de mes la recollida de les últimes plantacions de moscatell romà, es va donar per finalitzada la campanya i va començar l'agostejament i la caiguda de les fulles.

Imatge 43. Raim de taula Aledo (Novelda)¹²

- **Vivers de vinya**

Als vivers de l'Alt Vinalopó es van iniciar les arrancades en algunes de les parcel·les sense incidències significatives. Al camp es podien apreciar les diverses tonalitats de les diferents varietats.

Imatge 44. Viver de vinya (Villena)⁹

5.10. Olivar

A les comarques del Comtat i de l'Alcoià van continuar les labors de preparació del sòl, iniciades el mes anterior, per a facilitar la recol·lecció imminent, ja que entre el 50 % i el 80 % de la superfície havia canviat de color. En general, es podia apreciar la bona càrrega de fruit en els arbres, fet que presagiava, en general, una collita abundant.

Per part seua, a l'Alt Vinalopó va començar la recollida de primeres parcel·les, tant manual com per mitjà de recol·lectores autopropulsades. S'estimava una millora de la producció respecte de les estimacions inicials, però lluny dels nivells d'anys anteriors.

Al Vinalopó Mitjà es va inaugurar al final de mes la campanya d'oliva ecològica, mentre que la de l'oliva convencional començaria el mes següent. Cal indicar que, en les parcel·les de secà, molt afectades per les altes temperatures, a penes hi havia producció.

Una vegada completat el verol, es va iniciar la collita als municipis litorals de la Marina Alta i de la Marina Baixa. Es va observar una bona quantitat d'oliva en les parcel·les en regadiu, mentre que a la Marina Baixa s'apuntava a una reducció important en les parcel·les de secà, més o menys pronunciada segons la localització.

En les plantacions de l'Alacantí i del Baix Vinalopó, pràcticament s'havia assolit la grandària definitiva de l'oliva i s'havia completat el viratge de color. A l'Alacantí va començar la recollida amb destinació a oli verge extra i ecològic i en la majoria de les plantacions s'iniciaria a mitjan novembre.

Imatge 45. Olivar. Recol·lecció (Xaló)⁶

Imatge 46. Olivar (Beneixama)⁹

5.11. Garrofera

A les comarques de la Marina Alta, la Marina Baixa, l'Alacantí i el Baix Vinalopó va finalitzar la recol·lecció de garrofa al mateix temps que s'iniciava la floració que donarà lloc a la collita de la pròxima campanya.

Imatge 47. Garrofera (la Vila Joiosa)⁶

**Secció d'Estudis Agraris
Novembre 2023**

6. Annexos

6.1. Índex de mapes

Mapa 1. Resum d'indicadors ¹	5
Mapa 2. Precipitació acumulada ²	9
Mapa 3. Caràcter pluviomètric ²	9
Mapa 4. Reserva hídrica del sòl ²	11
Mapa 5. Índex de precipitació estandarditzat ²	12
Mapa 6. Indicador d'escassetat Xúquer ³	14
Mapa 7. Índex d'escassetat Segura ⁵	15

6.2. Índex de gràfics

Gràfic 1. Temperatures mitjanes ¹	5
Gràfic 2. Temperatures màximes ¹	6
Gràfic 3. Temperatures mínimes ¹	6
Gràfic 4. Temperatures diàries ¹	7
Gràfic 5. Temperatures per estació ¹	7
Gràfic 6. Precipitació mensual ¹	8
Gràfic 7. Precipitació diària ¹	8
Gràfic 8. Precipitació acumulada per estació ¹	10
Gràfic 9. Precipitació any agrícola ¹	10
Gràfic 10. Vent ¹	12
Gràfic 11. Volum embassat Xúquer ⁴	13
Gràfic 12. Volum embassat Segura ⁴	15
Gràfic 13. Volum embassat Entrepeñas-Buendía ⁴	16

6.3. Índex de quadres

Quadre 1. Informe estat d'embassaments ³	13
Quadre 2. Situació UTE-Xúquer ³	14
Quadre 3. Situació UTE Segura ⁵	16
Quadre 4. Situació de la campanya de cítrics a la comarca del Baix Segura ⁷	31
Quadre 5. Situació de la campanya de cítrics a la comarca de la Marina Alta ⁷	32

6.4. Índex d'imatges

Imatge 1. Camp d'arròs després de la sega (Pego) ⁶	17
Imatge 2. Camp d'arròs, inundació després de la sega (Pego) ⁶	17
Imatge 3. Dacsa (Elx) ⁷	18
Imatge 4. Moniato (Daya Nueva) ⁸	18
Imatge 5. Creïlla de verdet (Villena) ⁹	19
Imatge 6. Gira-sol (Ermita de Polop) ¹⁰	19
Imatge 7. Dacsa de farratge (Daya Nueva) ⁸	20

<i>Imatge 8. All tendre (Villena)</i> ¹¹	20
<i>Imatge 9. Carxofa (Almoradí)</i> ⁸	21
<i>Imatge 10. Carxofa (Novelda)</i> ¹²	21
<i>Imatge 11. Api (Algorfa)</i> ⁸	22
<i>Imatge 12. Api (Villena)</i> ⁹	22
<i>Imatge 13. Bròcoli (Mutxamel)</i> ¹³	23
<i>Imatge 14. Bròcoli (Villena)</i> ⁹	23
<i>Imatge 15. Carabasseta (el Fondó de les Neus)</i> ¹²	24
<i>Imatge 16. Carabassa cabell d'àngel (Ibi)</i> ¹⁰	24
<i>Imatge 17. Recol·lecció carabassa cacauet (Novelda)</i> ¹²	24
<i>Imatge 18. Ceba (Aspe)</i> ¹²	25
<i>Imatge 19. Ceba (el Fondó de les Neus)</i> ¹²	25
<i>Imatge 20. Col (Orihuela)</i> ⁸	26
<i>Imatge 21. Col (Villena)</i> ⁹	26
<i>Imatge 22. Floricol (Aspe)</i> ¹²	26
<i>Imatge 23. Espinac (Villena)</i> ⁹	27
<i>Imatge 24. Encisam (Los Montesinos)</i> ⁸	28
<i>Imatge 25. Encisam (Bacarot)</i> ¹³	28
<i>Imatge 26. Nabicol (Villena)</i> ⁹	28
<i>Imatge 27. Pimentó de tipus bola (Villena)</i> ⁹	29
<i>Imatge 28. Carlota (Villena)</i> ⁹	30
<i>Imatge 29. Clemenules (Pego)</i> ¹¹	33
<i>Imatge 30. Clemenules, detall (Pego)</i> ¹¹	33
<i>Imatge 31. Okitsu (Pego)</i> ¹¹	33
<i>Imatge 32. Okitsu (Pego)</i> ¹¹	33
<i>Imatge 33. Alvocat (Callosa d'en Sarrià)</i> ¹⁴	34
<i>Imatge 34. Cirerer (Villena)</i> ⁹ AV9	35
<i>Imatge 35. Cirerer (Murla)</i> ⁶	35
<i>Imatge 36. Magrana, llampadura (Elx)</i> ⁷	36
<i>Imatge 37. Pomera (Villena)</i> ⁹	37
<i>Imatge 38. Perellones (Agres)</i> ¹⁰	37
<i>Imatge 39. Nispro (Callosa d'en Sarrià)</i> ¹⁴	38
<i>Imatge 40. Palmera (Elx)</i> ⁷	39
<i>Imatge 41. Ametler (Ibi)</i> ¹⁰	40
<i>Imatge 42. Raïm de vinificació, monastrell (Monòver)</i> ¹¹	41
<i>Imatge 43. Raïm de taula Aledo (Novelda)</i> ¹²	42
<i>Imatge 44. Viver de vinya (Villena)</i> ⁹	42
<i>Imatge 45. Olivar. Recol·lecció (Xaló)</i> ⁶	43
<i>Imatge 46. Olivar (Beneixama)</i> ⁹	43
<i>Imatge 47. Garrofera (la Vila Joiosa)</i> ⁶	44

6.5. Fonts

1. Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Xarxa SIAR

2. Font: AEMET
3. Font: CHX (Confederació Hidrogràfica del Xúquer).
4. Font: *Boletín hidrológico* MITERD
5. Fonts: CHS (Confederació Hidrogràfica del Segura)
6. Font: OCA la Marina Alta
7. Font: OCA del Baix Vinalopó
8. Font: OCA del Baix Segura
9. Font: OCA de l'Alt Vinalopó
10. Font: OCA del Comtat - l'Alcoià
11. Font: SEA Alacant
12. Font: OCA del Vinalopó Mitjà
13. Font: OCA de l'Alacantí
14. Font: OCA de la Marina Baixa